

Nazwa przedmiotu: Kultura Aborygenów	Kod ECTS: 6
Nazwa jednostki prowadzącej kierunek: Wydział Historyczny UG	Nazwa kierunku: Etnologia
Nazwa specjalności: Etnologia ludów morza	
Nazwisko osoby prowadzącej: dr hab. prof. UG Wojciech Bęben	
Liczba godzin zajęć, w tym: wykładów – 30	Liczba punktów ECTS: 6
Rodzaj studiów stacjonarne I stopnia	Rok i semestr studiów: I, semestr I
Status przedmiotu:	Język wykładowy: język polski
Metody dydaktyczne: wykład	Formy i warunki zaliczania przedmiotu: egzamin z treści wykładu oraz 3 wybranych lektur
Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi:	
Założenia i cele przedmiotu: Celem zajęć jest zapoznanie studentów z tradycyjną kulturą Aborygenów, jaką zastali biali po przybyciu na ten ląd i jej przemianami pod wpływem zetknięcia się z kulturą zachodnią i jej obecną formą.	
Treści programowe: Ludzie pojawili się w Australii po raz pierwszy zapewne 80 tys. Lat temu. Przybyli tu z Azji Południowo-Wschodniej. Dla nich jednak samych ziemia zawsze była na swoim miejscu. Kształt i obraz świata znanego Aborygenom i zamieszkiwanego przez nich wyjaśniały mity. Skały, drzewa, kałuże, zwierzęta, ptaki: przedmioty takie, intymnie przeżywane, włączane były poprzez mity i rytuały do niezwykle bogatego duchowego świata. Głównym zajęciem Aborygenów było łowiectwo, rybołówstwo i zbieractwo. Jak wszyscy myśliwi i zbieracze, ludzie ci prowadzili koczowniczy tryb życia, wędrując przez rozległe połacie kontynentu. Wzorzec życia Aborygenów wyłaniał się, więc w ciągu wielu tysięcy lat. Tradycyjne społeczeństwo aborygeńskie przepojone było religijnym pojmowaniem życia, a obrzędy i sztuka zaprzęgnięte były do prezentowania tego punktu widzenia. Religia Aborygenów koncentrowała się na sprawach życia. Istoty Kultura aborygenów charakteryzowała się przede wszystkim połączeniem pierwiastków materialnych i duchowych. Technologicznej prostocie społeczeństwa Aborygenów odpowiadała złożoność duchowa, tak bardzo widoczna w subtelności i mitologii jak i trudnych do zrozumienia układów pokrewieństwa.	

Społeczność Aborygenów zmieniała się poprzez stulecia, nawet, jeśli tempo tych zmian było z konieczności powolne, i nawet, jeśli wielu z nich można tylko domyślać się lub odgadywać.

Dziś Aborygeni stanowią około 1.6% populacji Australii (1998).

Na północ od Australii, na akwenach leżących pomiędzy Przylądkiem York a południowo-wschodnim łądem Papui-Nowej Gwinei położona jest grupa wysp nazywana Wyspami Cieśniny Torresa.

Ludność tubylca jest pochodzenia melanezyjskiego. Jednak współcześni tubylcy różnią się dość znacznie od dawnej ludności. Nakładanie się kultur Aborygenów Półwyspu York i Papuasów dowodzi rozległych kontaktów między Australią i Nową Gwineą. Kontakty te były dostarczająco silne, aby technologia i zwyczaje Papuasów przeniknęły na około 300 kilometrów w dół Półwyspu. Także na wygląd tubylców wpływ miała migracja ludności na te wyspy z innych rejonów, np. Pacyfiku, a w szczególności z Polinezji.

Obecnie życie tubylców jest już ucywilizowane. Mimo to okazują tubylcy swą wyraźną odrębność i godność, zwłaszcza w porównaniu ich z Aborygenami. Są dumni ze swej tradycyjnej kultury. Szczególnie wiele się o nich mówi i pisze w związku z wygranym procesem z rządem australijskim odnośnie terra nullius, czyli uznaniem na nowo przez rząd australijski wyspiarzy jako prawowitych właścicieli wysp.

1. Wiadomości podstawowe
2. Topografia etosu
3. Czas snu
4. Prehistoria
5. Kolonizacja
6. Koegzystencja
7. Społeczność dawniej
8. Społeczność dzisiaj
9. Estetyka
10. Wyspiarze Cieśniny Torresa

Literatura

1. Lockwood D., Ja Australijczyk, Warszawa 1997.
2. Mudrooroo, Mitologia Aborygenów, Poznań 1997.
3. Szyjewski A., Religije Australii, Kraków 1998.
4. Smolicz J. J., Współkultury Australii, Warszawa 1999.
5. Berndt R.M. I C.H., The World of the First Australians. Aboriginal Traditional Life: Past and Present, Canberra 1992.
6. Rickard J., Australia. Historia Kultury, Wrocław, Warszawa, Kraków 1994
7. J.R. Beckett, Torres Strait Islanders: Custom and Colonialism, Cambridge 1987.
8. A.C. Haddon (ed.), Raports of the Cambridge Anthropological Expedition to Torres Strait, New York 1971 (reprinted).
9. Idriess, Drums of Mer, Sydney 1933.
10. M. Lawrie, Myths and Legends of Torres Strait, St Lucia, Queensland 1970.
11. N. Sharp, Torres Strait Islands, The Case for Independence: The Underlying Issues, Melbourne 1980.
12. N. Sharp, Stars of Tagai: The Torres Strait Islanders, Canberra 1993a.

Umiejętności i kompetencje:
Kontakt: Zakład Socjologii Kultury tel. (0-58) 7101159 (dom) e-mail: wswbe@univ.gda.pl